

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา เรื่อง “การเปิดรับและผลกระทบของรายการด้านโภชนาการที่มีต่อความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ นั้นใช้ศึกษาการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมด้านโภชนาการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยมีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกคำตอบด้วยตัวเอง (Self-Administered Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นใช้การศึกษารายการและโฆษณาด้านโภชนาการ ทางสถานีโทรทัศน์ทางฟรีทีวี ช่อง 3 5 7 9 11 และ TITV ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้การวัดผลหลังจากรับชมรายการทางโทรทัศน์แล้ว (One-shot posttest only design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานครมีประมาณ 5,716,248 คน (“ ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับประชากรกรุงเทพมหานคร,” ออนไลน์, 2550) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (พรทิพย์ พิมลสินธุ์, 2545, 68)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ได้กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คนโดยใช้ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ด้วยระดับความเชื่อมั่น 95%

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{5,716,248}{1 + (5,716,248 \times .05^2)}$$

$$n = 400 \text{ คน}$$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากต้องการได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะทั้งอาชีพและพื้นที่ที่ศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างในการใช้ชีวิตประจำวันเรื่องอาหารการกิน สำหรับจำนวนตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) คือกำหนดจำนวนจำแนกตามอายุ เป็น 4 ช่วงอายุ กลุ่มละ 100 คน และสุ่มให้มีการกระจายตามอาชีพ จากนั้นได้ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (convenience sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดข้างต้น ดังนี้

1. ช่วงก่อนวัยทำงาน อายุ 15-22 ปี จำนวน 100 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - นักเรียน 50 คน จากโรงเรียน สตรีวิทยา และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - นักศึกษา 50 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ช่วงวัยทำงานตอนต้น อายุ 23-35 ปี จำนวน 100 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - ราชการ 25 คน จากข้าราชการ กทม.
 - บริษัทเอกชน 25 คน จากพนักงานบริษัทเอกชนในเขตสีลม
 - ธุรกิจส่วนตัว 25 คน (มีการประกอบกิจการในบ้านหรือร้านค้า) จากห้างร้านต่าง ๆ

ในเขตบางพลัด

- รับจ้าง 25 คน จากเขตบางพลัด

3. ช่วงวัยทำงานตอนกลาง อายุ 36-54 ปี จำนวน 100 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - ราชการ 25 คน จากข้าราชการ กทม.
 - บริษัทเอกชน 25 คน จากพนักงานบริษัทเอกชนในเขตสีลม
 - ธุรกิจส่วนตัว 25 คน (มีการประกอบกิจการในบ้านหรือร้านค้า) จากห้างร้านต่าง ๆ

ในเขตบางพลัด

- รับจ้าง 25 คน จากเขตบางพลัด

4. ช่วงวัยทำงานตอนปลายถึงผู้สูงอายุ อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ช่วงอายุ 55-60 ปี

- ราชการ 25 คน จากข้าราชการของศาลอาญา
- บริษัทเอกชน 25 คน จากพนักงานบริษัทเอกชนในเขตสาทร

ช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป

- จากสมาคมผู้สูงอายุ 25 คน
- จากสวนสาธารณะ 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุระดับ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับรายการและโฆษณาด้านโภชนาการจากโทรทัศน์

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ พฤติกรรม หลังจากการเปิดรับรายการและโฆษณาด้านโภชนาการจากโทรทัศน์

เกณฑ์การตั้งคำถาม

คำถามทั้ง 3 ส่วน คือ คำถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านโภชนาการ จะมีความเกี่ยวข้องกันโดยประเด็นของคำถามจะแบ่งตามหลักเกณฑ์ด้านประเภทรายการและตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาด้านโภชนาการ ได้แก่ สอนให้มีความรู้ด้านการทำอาหาร มีเนื้อหาครอบคลุมถึงแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ 3 แนวทาง ได้แก่ ความรู้เรื่องคุณค่าด้านโภชนาการ ความรู้เรื่องการป้องกันโรค (caring & prevention) ความรู้เรื่องการรักษามะเร็ง (curing) ด้วยอาหาร โดยพิจารณาจากเนื้อหารายการที่มีการเลือกเป็นตัวแทนมาวิเคราะห์ทั้ง 6 รายการที่ออกอากาศระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2550 หรือบางรายการอาจใช้เนื้อหารายการเดือนธันวาคมเพียง

เดือนเดียว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถี่ในการออกอากาศและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับด้านโภชนาการ ซึ่งผู้ศึกษาคาดว่าถ้าผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ดูรายการช่วงเวลาดังกล่าวจะยังจดจำได้ คำถามทั้งหมดครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. รายการสอนทำอาหาร/แนะนำร้านอาหาร ตั้งคำถาม 2 ข้อ เกี่ยวข้องกับ
 - 1.1 ความหลากหลายของเมนูอาหารและการแนะนำร้านอาหารต่าง ๆ ช่วยให้ความรู้ในการทำอาหารมากขึ้น
 - 1.2 เคล็ดลับการปรุงอาหารต่าง ๆ เช่น การเลือกวัตถุดิบเพื่อปรุงอาหารที่ดีจะช่วยรักษาคุณค่าทางโภชนาการ
2. รายการส่งเสริมสุขภาพด้วยอาหาร ตั้งคำถาม 2 ข้อ เกี่ยวข้องกับ
 - 2.1 สรรพคุณของอาหาร เช่น ผัก ผลไม้ บางชนิด ช่วยป้องกันโรคได้
 - 2.2 แนะนำอาหารที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพ
3. รายการรักษาสุขภาพโดยแพทย์/ผู้เชี่ยวชาญ ตั้งคำถาม 2 ข้อ เกี่ยวข้องกับ
 - 3.1 ความมั่นใจในการให้ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์
 - 3.2 การรับประทานอาหารเพื่อช่วยบำบัด รักษาโรค เช่น อาหารสำหรับกลุ่มผู้ป่วย
4. รายการหลากหลายความรู้ในรูปนิตยสารทางอากาศ ตั้งคำถาม 1 ข้อ เกี่ยวข้องกับ
 - 4.1 นานาสาระเกี่ยวกับสุขภาพและโภชนาการ เช่น วิธีการดูแลรูปร่างให้สวยไม่สร้าง โรคคั่งคั่ง (eating disorders) ของดารา นางแบบ
5. โฆษณา ตั้งคำถาม 3 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ทักษะ พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ
 - 5.1 การรับประทานอาหารจานด่วน/ขนมหวาน ขนมกรุบกรอบ
 - 5.2 การรับประทานอาหารเสริม
 - 5.3 การดื่มน้ำอัดลม

สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ได้จำแนกตัวแปรตามสมมติฐาน โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการด้านโภชนาการ
2. ระดับการรับชมเนื้อหาด้านโภชนาการจากรายการประเภทต่าง ๆ

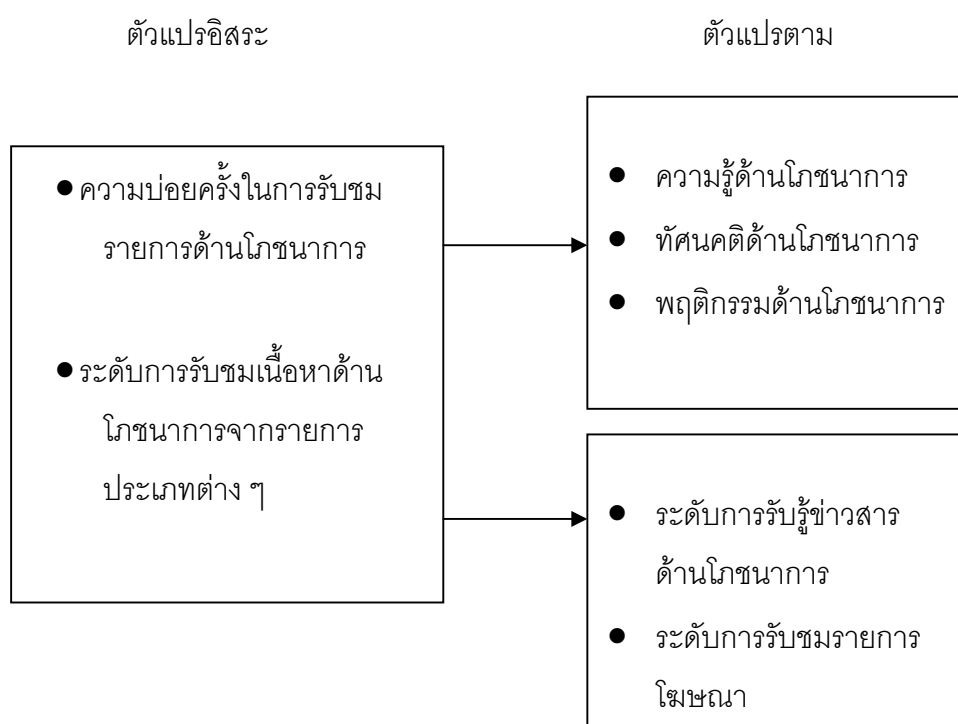
ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. ระดับการรับรู้ข่าวสารด้านโภชนาการ
2. ระดับการรับชมรายการโฆษณา
3. ความรู้ด้านโภชนาการ
4. ทักษะคิดด้านโภชนาการ
5. พฤติกรรมด้านโภชนาการ

ทั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษาสามารถแสดงเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1

แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามเสนอให้รองศาสตราจารย์ดวงทิพย์ วรพันธุ์ ซึ่งเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบโครงสร้างลักษณะทางภาษาและความครบถ้วนของประเด็นคำถาม เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อน (pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แบบอัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วได้แอลฟาค่าเท่ากับ .8945 ในส่วนของระดับการรับชมจากประเภทเนื้อหาด้านโภชนาการ (คำถามข้อ 8) ระดับการรับชมจากประเภทรายการด้านโภชนาการ (คำถามข้อ 10) ระดับการรับชมจากประเภทข่าวสารด้านโภชนาการ (คำถามข้อ 11) ระดับการรับชมประเภทโฆษณา (คำถามข้อ 12) ความรู้ (คำถามข้อ 15-24) ทักษะคิด (คำถามข้อ 25-34) และ พฤติกรรม (คำถามข้อ 35-44) ทำการวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (item analysis) และค่ารวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ ดังแสดงไว้ในตาราง

ตารางที่ 3.1

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อ 8

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	4.5000	1.3621	.0228	.7426
2.	4.0000	.8966	.3857	.1282
3.	4.1667	.8333	.4763	-.0552
รวม	.4462			

ตารางที่ 3.2
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อ 10

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Varinace if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	4.9000	12.9207	.5272	.8540
2.	5.4667	12.6023	.5547	.8498
3.	5.7333	12.1333	.6437	.8348
4.	5.7333	10.4092	.7776	.8075
5.	5.8667	11.3609	.6820	.8273
6.	5.9667	11.4816	.7003	.8239
รวม	.8577			

ตารางที่ 3.3
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อ 11

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Varinace if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	4.3667	1.2747	.6514	.8656
2.	4.3000	1.3207	.7474	.7659
3.	4.3333	1.3333	.7734	.748
รวม	.8503			

ตารางที่ 3.4
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อ 12

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Varinace if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	24.0667	37.8575	.6813	.9076
2.	24.2000	36.8552	.7691	.9038
3.	24.2000	37.1310	.7344	.9052
4.	23.8000	37.1310	.7121	.9060
5.	24.1333	38.1885	.4680	.9180
6.	23.9667	36.9299	.7061	.9062
7.	23.9333	37.8575	.7631	.9052
8.	24.1000	35.9552	.7671	.9032
9.	24.6667	38.6437	.5028	.9151
10.	24.0667	37.5816	.6144	.9103
11.	24.0667	37.0299	.6347	.9095
12.	24.1000	26.0241	.6424	.9099
รวม	.9154			

ตารางที่ 3.5
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 3 ความรู้ด้านโภชนาการ

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Varinace if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	5.9333	2.2033	.2861	.2971
2.	5.8000	2.4414	.3385	.3273
3.	6.2000	2.5103	-.0605	.4481
4.	6.4000	2.3172	.0739	.3850
5.	6.4333	2.0471	.2848	.2817

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
6.	6.2667	1.9264	.3420	.2457
7.	5.9000	2.3000	.2367	.3205
8.	6.1667	2.9023	-.2844	.5373
9.	5.8667	2.2575	.3460	.2921
10.	5.9333	2.2023	.2861	.2971
รวม	.3763			

ตารางที่ 3.6

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 3 ที่สนคติด้านโภชนาการ

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	22.6000	12.5241	.6193	.5010
2.	22.7333	12.4782	.5855	.5053
3.	22.8667	11.4989	.6727	.4696
4.	23.2000	16.0276	.0401	.6306
5.	22.5667	13.3575	.5590	.5262
6.	22.9667	14.0333	.4656	.5496
7.	22.9667	14.1713	.3947	.5606
8.	23.1667	16.6954	-.1248	.7027
9.	23.2000	15.8897	.0053	.6507
10.	22.6333	15.9644	.0175	.6418
รวม	.6079			

ตารางที่ 3.7
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 3 พฤติกรรมด้านโภชนาการ

คำถาม ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	17.4333	45.4264	.5615	.8811
2.	17.4667	45.0851	.5299	.8822
3.	17.4667	42.3954	.6826	.8723
4.	17.9667	44.0333	.6695	.8751
5.	17.4667	39.2230	.7773	.8637
6.	17.7333	38.8920	.6665	.8740
7.	17.6667	38.9885	.7859	.8629
8.	17.8333	41.1092	.7553	.8668
9.	17.6667	41.7471	.5510	.8821
10.	18.0000	42.2069	.3758	.8956
รวม	.8870			

ตารางที่ 3.8
แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
8.1	101.1515	290.2808	.2834	.8935
8.2	101.0732	286.7972	.4665	.8917
8.3	101.2551	289.5019	.3322	.893
10.1	101.6111	287.7724	.3396	.8929
10.2	101.9848	290.2985	.2344	.8942

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
10.3	102.4899	287.5872	.3443	.8928
10.4	102.548	289.3116	.2897	.8934
10.5	102.5783	289.4242	.2825	.8935
10.6	102.6111	287.7674	.3573	.8927
11.1	101.0606	286.7153	.4731	.8916
11.2	101.0152	287.7922	.4099	.8922
11.3	101.0783	286.2141	.4568	.8917
12.1.1	101.1742	280.6658	.6039	.8897
12.1.2	101.1591	281.167	.585	.8899
12.1.3	101.3636	281.1839	.5707	.8900
12.2.1	100.8965	281.9158	.5256	.8905
12.2.2	100.9747	284.0551	.4762	.8912
12.2.3	100.9874	281.7087	.5702	.8901
12.3.1	101.053	282.1871	.5181	.8906
12.3.2	101.2551	281.4209	.5628	.8901
12.3.3	101.5909	285.098	.4272	.8918
12.4.1	101.0505	282.3063	.5336	.8905
12.4.2	101.2626	281.865	.5311	.8905
12.4.3	101.1793	280.9576	.5527	.8902
ความรู้ 1	102.2929	296.6785	.086	.8948
ความรู้ 2	102.2273	296.8343	.1073	.8946
ความรู้ 3	102.4823	297.3491	.013	.8954
ความรู้ 4	102.697	294.4446	.1796	.8943

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ความรู้ 5	102.8081	295.558	.1203	.8947
ความรู้ 6	102.5581	292.7131	.2884	.8935
ความรู้ 7	102.346	295.6395	.1505	.8944
ความรู้ 8	102.5884	298.5719	-0.061	0.896
ความรู้ 9	102.2475	296.2323	.1563	.8944
ความรู้ 10	102.2854	296.3766	.116	.8946
ทัศนคติ 1	100.2576	285.1791	.4546	.8915
ทัศนคติ 2	100.2626	285.1055	.4418	.8917
ทัศนคติ 3	100.447	285.4428	.3946	.8922
ทัศนคติ 4	100.5253	300.3816	-.1152	.8982
ทัศนคติ 5	100.5682	285.3447	.4477	.8916
ทัศนคติ 6	100.702	286.635	.4225	.8920
ทัศนคติ 7	100.8485	284.4934	.4445	.8916
ทัศนคติ 8	100.8611	305.1731	-.2435	.9011
ทัศนคติ 9	101.1263	286.4043	.2738	.8942
ทัศนคติ 10	100.3131	299.6637	-.0868	.8983
พฤติกรรม 1	100.7475	284.969	.4469	.8916
พฤติกรรม 2	100.7399	285.5702	.3865	.8923
พฤติกรรม 3	100.9798	283.5793	.4831	.8911
พฤติกรรม 4	101.75	284.8968	.397	.8921
พฤติกรรม 5	100.9116	278.8656	.5651	.8898
พฤติกรรม 6	101.1086	279.3831	.5303	.8902

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

คำถามข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
พฤติกรรม 7	101.2298	277.98	.5181	.8903
พฤติกรรม 8	101.6364	283.3358	.3787	.8925
พฤติกรรม 9	101.7601	284.8765	.3266	.8933
พฤติกรรม 10	101.9394	290.4976	.1763	.8955
รวม	.8945			

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่ผู้เก็บข้อมูลจะเป็นผู้สัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบตัวต่อตัว พร้อมผู้ช่วยวิจัยอีก 4 คน ซึ่งมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนเก็บข้อมูลจริงโดยสุ่มแบบสะดวก (convenience sampling) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการตอบแบบสอบถาม หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามด้วยตนเองแล้ว นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC Version 11.0

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยการเก็บรวบรวมจากหนังสือ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบความคิดของการวิจัยและการวิเคราะห์สรุปผลวิจัย

การวัดค่าตัวแปรและเกณฑ์ในการให้ค่าคะแนนคำตอบ

ในการศึกษาค้างนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ด้านโภชนาการ ความรู้ด้านโภชนาการทัศนคติหลังจากการเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการจากโทรทัศน์ และพฤติกรรมด้านโภชนาการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่

1) เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2) อายุ

1. 15-22 ปี

2. 23-35 ปี

3. 36-54 ปี

4. 55 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

3.1 สำเร็จระดับการศึกษาสูงสุด

1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

2. มัธยมศึกษาตอนต้น

3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า/ปวช.

4. อนุปริญญา/เทียบเท่า/ปวส.

5. ปริญญาตรี

6. สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ถ้าท่านกำลังศึกษาโปรระยะบ ระดับการศึกษา.....

4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (ก่อนหักภาษีเงินได้)

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท

2. 10,001-20,000 บาท

3. 20,001-30,000 บาท

4. 30,001-40,000 บาท

5. 40,001-50,000 บาท

6. มากกว่า 50,001 บาท ขึ้นไป

5) อาชีพปัจจุบัน

1. ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

2. พนักงานบริษัทเอกชน

3. นักเรียน/นักศึกษา

4. รับจ้างทั่วไป

5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว (โปรระยะบ)

6. อื่น ๆ

6) ชีวิตประจำวันของผู้บริโภค

6.1 ท่านรับประทานอาหารประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ทำอาหารรับประทานเอง
2. ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ
3. รับประทานอาหาร fast food
4. ซื้ออาหารปรุงเสร็จจากร้านค้า
5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6.2 ท่านซื้อวัตถุดิบการทำอาหารจากแหล่งใด

(เฉพาะผู้เลือกทำอาหารทานเองตามข้อ 6.1 โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. จากห้างสรรพสินค้า
2. จากตลาดสด
3. จากร้านค้าใกล้บ้าน
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับสื่อโทรทัศน์ด้านโภชนาการแบ่งเป็น

7) ปกติท่านรับชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการอย่างไร

โดยแบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ทุกวัน	ให้ 5 คะแนน
สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 1 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ 5 ระดับ

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการน้อยที่สุด

8) ท่านรับชมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการจากรายการประเภทต่อไปนี้มากน้อยเพียงใดโดยแบ่งเป็นการให้คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มาก ให้ 3 คะแนน

ให้ 3 คะแนน

ปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

น้อย

ให้ 1 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์การเปิดรับ 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.35- 3.00 รับชมรายการมาก

ค่าเฉลี่ย 1.68- 2.34 รับชมรายการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.67 รับชมรายการน้อย

9) ท่านเคยชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านโภชนาการรายการใดบ้างในกลุ่มต่อไปนี้

1. สอนทำอาหาร/ แนะนำร้านอาหาร

2. ส่งเสริมสุขภาพด้วยอาหาร

3. ให้ความรู้และข้อแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพโภชนาการโดยแพทย์และผู้เชี่ยวชาญ

4. การให้ความรู้ที่หลากหลายในรูปแบบนิตยสารทางอากาศ

10) ท่านรับชมรายการต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด โดยแบ่งเป็นการให้คะแนนออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

มาก

ให้ 3 คะแนน

ปานกลาง

ให้ 2 คะแนน

น้อย

ให้ 1 คะแนน

ไม่เคยเลย

ให้ 0 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ระดับการรับชม 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.26- 3.00

รับชมรายการมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.25

รับชมรายการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.76-1.50

รับชมรายการน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.75

ไม่เคยรับชมรายการเลย

11) ข่าวสารเกี่ยวกับโภชนาการต่อไปนี้มีผลต่อการรับรู้ของท่านเพียงใด โดยแบ่งเป็นการให้คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มาก ให้ 3 คะแนน

ปานกลาง ให้ 2 คะแนน

น้อย ให้ 1 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.35- 3.00 รับชมรายการมาก

ค่าเฉลี่ย 1.68- 2.34 รับชมรายการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.67 รับชมรายการน้อย

12) ท่านมีการรับชมรายการโฆษณาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งเป็นการให้คะแนนออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

มาก ให้ 3 คะแนน

ปานกลาง ให้ 2 คะแนน

น้อย ให้ 1 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้ 0 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ระดับการรับชม 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.26- 3.00 รับชมรายการมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.25 รับชมรายการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.76-1.50 รับชมรายการน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.75 ไม่เคยรับชมรายการเลย

13) ท่านคิดว่าควรมีรายการข่าวด้านโภชนาการโดยเฉพาะซึ่งนำเสนอช่วงเวลาใด
เวลาหนึ่งเป็นประจำหรือไม่

1. ไม่ควร

2. ควร

14) ถ้าต้องการให้เพิ่มรายการข่าวด้านโภชนาการออกอากาศเป็นประจำควรอยู่ในช่วงเวลาใด

1. ข้าราชการเข้า

2. ข้าราชการเพียง

3. ข่าวดูภาคค่ำ

4. ข่าวด่วนชั่วฉับ

5. อื่นๆ

3. เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการ

3.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้หลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการจำนวน 10 ข้อ โดยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบคำถามถูกให้ 1 คะแนน

ตอบคำถามผิดให้ 0 คะแนน

3.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการจำนวน 10 ข้อ ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.21-4.00 มีทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 2.41-3.20 มีทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.61-2.40 มีทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.81-1.60 มีทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.80 มีทัศนคติหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านโภชนาการจำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ ให้ 4 คะแนน

บ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

ปานกลาง ให้ 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง ให้ 1 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้ 0 คะแนน

จากนั้นใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรม 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.21-4.00 มีพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการเป็นประจำ

ค่าเฉลี่ย 2.41-3.20 มีพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการบ่อยครั้ง

ค่าเฉลี่ย 1.61-2.40 มีพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.81-1.60 มีพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการนาน ๆ ครั้ง

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.80 มีพฤติกรรมหลังจากเปิดรับข้อมูลด้านโภชนาการไม่เคยเลย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาทำการประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS/PC Version 11.0 โดยใช้สถิติดังนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เป็นการแสดงค่าข้อมูลเป็นจำนวนร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบการแปลความเชิงบรรยายเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ดังนี้

- ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม
- พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านโภชนาการ
- ความรู้หลังการเปิดรับรายการด้านโภชนาการจากโทรทัศน์
- ทศนคติหลังการเปิดรับรายการด้านโภชนาการจากโทรทัศน์
- พฤติกรรมหลังการเปิดรับรายการด้านโภชนาการจากโทรทัศน์

2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing statistics) ทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (one-way ANOVA) โดยตั้งระดับนัยสำคัญไว้ที่ 0.05

ตารางที่ 3.9

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้
สมมติฐานการวิจัยที่ 1 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการรับชมรายการโทรทัศน์ด้านโภชนาการแตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโภชนาการแตกต่างกัน	one-way ANOVA
สมมติฐานการวิจัยที่ 2 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการรับชมรายการโทรทัศน์ด้านโภชนาการแตกต่างกัน มีการรับชมรายการโฆษณาแตกต่างกัน	one-way ANOVA

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้
สมมติฐานการวิจัยที่ 3 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการรับชมรายการโทรทัศน์ด้านโภชนาการแตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ด้านโภชนาการแตกต่างกัน	one-way ANOVA
สมมติฐานการวิจัยที่ 4 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีการรับชมเนื้อหาด้านโภชนาการจากประเภทรายการแตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโภชนาการแตกต่างกัน	one-way ANOVA
สมมติฐานการวิจัยที่ 5 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีการรับชมเนื้อหาด้านโภชนาการจากประเภทรายการแตกต่างกัน มีการรับชมรายการโฆษณาแตกต่างกัน	one-way ANOVA
สมมติฐานการวิจัยที่ 6 กลุ่มตัวอย่างผู้ชมโทรทัศน์ที่มีการรับชมเนื้อหาด้านโภชนาการจากประเภทรายการแตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมด้านโภชนาการแตกต่างกัน	one-way ANOVA

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ศึกษารายการและโฆษณาด้านโภชนาการ ทางฟรีทีวี 6 สถานี ได้แก่ช่อง 3 5 7 9 11 TITV ซึ่งได้ดำเนินการศึกษารายการและโฆษณาด้านโภชนาการตามขั้นตอน ซึ่งมีหัวข้อดังนี้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูล คือคุณลักษณะของรายการและโฆษณาด้านโภชนาการที่แพร่ภาพในเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550 ทางฟรีทีวี 6 สถานี ได้แก่ ช่อง 3 5 7 9 11 และ TITV รวมทั้งสิ้น 54 รายการ และโฆษณา 12 เรื่อง โดยมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ดังนี้

แหล่งข้อมูลด้านรายการ

1. แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ ได้แก่

1.1 ผังรายการที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้สืบค้นข้อมูลทาง เว็บไซต์ของทาง สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 5 7 9 11 และ TITV ช่วง เดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2550

1.2 ข้อมูลจากจากเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ และ เว็บไซต์เชิงการค้าที่ให้บริการดูเทปรายการย้อนหลังโดยการบอกรับเป็นสมาชิก

2. ข้อมูลจากการขอบันทึกเทปรายการจากบริษัทผู้ผลิตรายการ ที่เลือกมาวิเคราะห์คุณลักษณะรายการ บางตอน ที่แพร่ภาพช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550

3. ข้อมูลจากการชมรายการโทรทัศน์ของผู้ศึกษา

แหล่งข้อมูลด้านโฆษณา

1. แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ ได้แก่ ข้อมูลการสำรวจด้านโฆษณาของบริษัทเมย์เดียสเปนดิง ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

2. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือ และวารสารที่เกี่ยวกับการตลาด เช่น Brand Age และหนังสือพิมพ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้มีแหล่งข้อมูล 2 ด้าน คือ ข้อมูลด้านรายการและโฆษณา ผู้ศึกษาจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภทแตกต่างกันดังนี้

ข้อมูลด้านรายการ

1. การเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์

1.1 ผู้ศึกษาได้ดาวน์โหลดผังรายการที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีทางเว็บไซต์ของทางสถานี 3 5 7 9 11 และ TITV ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550 และจดบันทึกลักษณะรายการที่เกี่ยวข้องกับโฆษณาการได้ทั้งหมด 54 รายการ

1.2 ตรวจสอบเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับโฆษณาการ จากเว็บไซต์ที่บอกรับเป็นสมาชิก www.seesantv.com ว่าแต่ละรายการมีการนำเสนอเนื้อหาในด้านใดและจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ

2. ข้อมูลจากการชมรายการโทรทัศน์ ผู้ศึกษาได้รับชมรายการที่ไม่สามารถรับชมย้อนหลังทางเว็บไซต์ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายการที่มีเวลาออกอากาศสั้น ๆ เช่น พบหมอศิริราช อาหารเพื่อสุขภาพ

3. ข้อมูลจากการขอบันทึกเทปรายการจากบริษัทผู้ผลิตรายการที่เลือกมาวิเคราะห์เนื้อหาบางตอนที่แพร่ภาพช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550

ข้อมูลด้านโฆษณา

1. เก็บข้อมูลจากเอกสารการวิจัยของบริษัท มีเดียสเปนดิง จำกัด และศูนย์วิจัยกสิกรไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อโฆษณา

2. เก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษาเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สมุดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการบันทึกเทป

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้เรียบร้อยแล้ว ก่อนทำการศึกษารายการได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผังรายการและเว็บไซต์ที่บอกรับเป็นสมาชิกกับเทปย้อนหลังรายการที่เลือกมาศึกษา ซึ่งได้รับจากบริษัทผู้ผลิตรายการว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

การศึกษาข้อมูล

การศึกษารายการด้านโภชนาการ

ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาข้อมูลโดยมีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของโทรทัศน์และแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ 3 แนวทาง ได้แก่ ความรู้เรื่องคุณค่าด้านโภชนาการ ความรู้เรื่องการป้องกันโรคด้วยอาหาร (caring & prevention) ความรู้เรื่องการรักษาบำบัดโรค (curing) ด้วยอาหาร ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้

ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การบันทึกเทปรายการด้านโภชนาการและ ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ภาพรวมของรายการด้านโภชนาการโดยพิจารณาผังรายการของสถานีต่าง ๆ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2550 ว่า มี วัน เวลา ออกอากาศอย่างไร

1.2 ศึกษารูปแบบของรายการ พบว่า มีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโภชนาการค่อนข้างหลากหลายโดย จัดแบ่งรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโภชนาการเป็นกลุ่มแยกตามประเภทรายการ ดังนี้

- รายการสอนทำอาหาร/แนะนำร้านอาหาร
- รายการส่งเสริมสุขภาพด้วยอาหาร
- รายการให้ความรู้และข้อแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโภชนาการโดยแพทย์และผู้เชี่ยวชาญ
- รายการหลากหลายความรู้ในรูปแบบนิตยสารทางอากาศ

2. การบันทึกเทปรายการด้านโภชนาการ เลือกรายการที่มีการจัดแบ่งตามประเภทรายการมา 6 รายการ เพื่อเป็นตัวแทนของรายการแต่ละประเภทเพื่อวัดความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านโภชนาการของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์คุณลักษณะ ดังนี้

- สอนให้ความรู้ด้านการทำอาหาร
- มีเนื้อหาครอบคลุมถึงแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ 3 แนวทาง ได้แก่ ความรู้เรื่องคุณค่าด้านโภชนาการ ความรู้เรื่องการป้องกันโรค (caring & prevention) ความรู้เรื่องการรักษาบำบัดโรค (curing) ด้วยอาหาร

- รายการที่เป็นที่นิยมจากผู้ชมมาก โดยใช้คะแนนความนิยมพิจารณาร่วมกับ วัน ช่วงเวลา และระยะเวลาการออกอากาศประกอบกัน

- รายการอยู่ใน free TV ช่องหนึ่งช่องใด

การศึกษารายการโฆษณาด้านโภชนาการ ศึกษาภาพรวมโฆษณาจากเอกสารการวิจัยถึงสถานการณ์โดยรวมของการใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิจัยของบริษัทมีเดียสเปนดิ้ง จำกัด

- เรื่องการใช้จ่ายด้านโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างเดือน มกราคม-ตุลาคม 2550 กับ มกราคม - ตุลาคม 2549
- เรื่องส่วนแบ่งเม็ดเงินโฆษณาในสื่อต่าง ๆ ระหว่างเดือนมกราคม - ตุลาคม 2550

- เรื่องการใช้จ่ายโฆษณาช่วง 10 เดือนแรกมกราคม-ตุลาคม 2550
- เรื่อง Top 20 Brand ที่ใช้จ่ายผ่านสื่อสูงสุดช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 50
- เรื่อง Top 20 ประเภทสินค้าที่ใช้จ่ายด้านโฆษณาสูงสุด ช่วงมกราคม -

พฤศจิกายน 2550

2. การวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย

- เรื่องส่วนแบ่งการตลาดของอาหาร 5 อันดับยอดนิยมในประเทศไทย

เลือกโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการซึ่งมีเกณฑ์ คุณลักษณะ ดังนี้ ตราสินค้าเป็นที่รู้จัก มีบในการโฆษณาสูง และจากการสังเกตของผู้ศึกษา ซึ่งได้จัดแบ่งประเภทรายการโฆษณาเป็น 4 กลุ่ม คือ อาหารจานด่วน เครื่องดื่ม ขนมหวาน/ขนมกรุบกรอบ และอาหารเสริม

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอส่วนของการศึกษารายการและโฆษณาด้านโภชนาการโดยภาพรวมทางโทรทัศน์ นำเสนอโดยการพรรณนาเริ่มจากการศึกษารายการและแยกเป็นตารางต่าง ๆ 54 รายการ และโฆษณาด้านโภชนาการ ได้แก่ อาหารจานด่วน เครื่องดื่ม ขนมหวาน/ขนมกรุบกรอบ และอาหารเสริม 12 เรื่อง และจากเนื้อหารายการผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลเพื่อตั้งคำถามในรูปแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านโภชนาการ